

КОНЦЕПЦІЯ (ОСНОВИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ) ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У 2010-2014 РОКАХ (проект)

Завідувач відділу М.Г.Земляний, директор ДФ НІСД А.І. Шевцов.

Енергетична безпека є важливою складовою економічної та національної безпеки України. Її стан залежить від ефективності здійснення цілеспрямованої політики захисту національних інтересів у енергетичній та пов'язаних з нею сферах. Основи такої політики і визначає Концепція енергетичної безпеки України, яка має забезпечити повноту і надійність енергопостачання економіки та населення, зменшити енергетичну залежність країни, покращити умови її міжнародного співробітництва в енергетичній сфері, забезпечити екологічну прийнятність енергетичного виробництва та уникнути соціальних конфліктів, пов'язаних з функціонуванням енергетичної сфери.

Необхідність прийняття такої Концепції обумовлена загостренням негативних світових тенденцій щодо сталого постачання енергоносіїв та щодо охорони довкілля і зміни клімату, зміною геополітичних інтересів та стратегічних завдань сусідніх з Україною країн, особливо Росії, а також загостренням внутрішніх енергетичних проблем, як тих, що довгий час не вирішувались, так і нових (вимогами щодо реформування енергетичних компаній і енергетичних ринків, нагальною необхідністю підвищення енергетичної ефективності, гострою нестачею коштів на вирішення енергетичних проблем і погіршенням умов доступу до інвестицій в період економічної кризи та інших проблем).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Національні інтереси у енергетичній сфері. Національні інтереси у енергетичній сфері визначаються конкретною ситуацією, як в Україні, так і за її межами. Пріоритетними національними інтересами у енергетичній сфері на сучасному етапі є наступні:

- забезпечення економіки та населення країни паливом та енергією в повному обсязі, достатньої якості та за прийнятними цінами;
- зниження рівня енергетичної залежності країни;
- створення сприятливого для країни середовища для взаємодії з партнерами у енергетичній сфері на міжнародному рівні;
- забезпечення надійності постачання в країну енергоносіїв та неможливості використання енергетичного фактору для тиску на керівництво країни;

- підвищення рівня енергетичної ефективності при видобутку, транспортуванні та споживанні палива та енергії;
- зменшення екологічного впливу енергетичних виробництв до прийнятних рівнів, які забезпечують нормальну життєдіяльність суспільства;
- виключення соціальної напруги і конфліктів, пов'язаних з функціонуванням енергетичної сфери;

Об'єкти енергетичної безпеки. Об'єктами енергетичної безпеки, які розглядаються в дійсній Концепції, є людина, економіка, суспільство, держава, країна взагалі. Виходячи з цього, енергетичною безпекою об'єкту є стан його захищеності від загроз, які виходять із енергетичної та пов'язаних з нею сфер, тобто стан, при якому забезпечено:

- обґрунтовано достатнє, надійне, економічно прийнятне та технічно безпечне постачання економіки та населення енергоресурсами;
- неможливість суттєвого внутрішнього і зовнішнього тиску на керівництво держави, чинники якого пов'язані з енергетичною сферою;
- прийнятний рівень шкідливого впливу на довкілля від виробництва і використання енергії;
- відсутність соціальної напруги в суспільстві (суттєвих конфліктів, страйків і інших соціальних негараздів), пов'язаних з енергетичною сферою.

Загрозами енергетичній безпеці є ті явища з прогнозованими, але не контрольованими подіями з небажаними наслідками, які виходять з енергетичної, або пов'язаних із нею сфер, зокрема, такі що відносяться до незадовільного функціонування системи енергозабезпечення, пов'язані з неефективністю функціонування державних структур в цій сфері, недосконалістю нормативно-правової бази, незадовільною організацією енергетичного імпорту, високим рівнем енергетичної залежності держави, недостатнім фінансуванням енергетичних потреб, низьким рівнем енергетичної ефективності, монополізацією енергетичних ринків, негативними соціальними наслідками енергетичної політики, шкідливим впливом енергетики на довкілля та ін..

Критерії та показники енергетичної безпеки. Для оцінки рівня енергетичної безпеки використовуються критерії та показники (система показників). Критерієм енергетичної безпеки є мірило, правило, за допомогою якого визначається її рівень, а показник – є виражена числом характеристика її стану. Система показників і критерії оцінки вибираються в залежності від існуючих на даний час загроз енергетичній безпеці та завдань оцінки її рівня.

Суб'єкти енергетичної безпеки. Головними суб'єктами енергетичної безпеки є:

- органи вищої державної влади, які формують і проводять зовнішню і внутрішню політику енергетичної безпеки, формують і приймають її нормативну і законодавчу базу;

- керівництво паливно-енергетичного комплексу, яке формує стратегію розробляє і впроваджує заходи щодо підвищення рівня енергетичної безпеки;
- керівництво галузей і підприємств постачальників та споживачів паливно-енергетичних ресурсів, яке реалізує енергетичне забезпечення та ефективне споживання палива та енергії ;
- окремі громадяни – споживачі палива та енергії;
- громадські організації, які контролюють дотримання прав громадян в процесі виробництва і споживання палива та енергії, виконання екологічних норм і стандартів.

У своїй діяльності суб'єкти енергетичної безпеки повинні керуватись такими **основними принципами**:

- пріоритет прав людини та право на належне цивілізоване існування;
- баланс інтересів особи, суспільства, держави, їх взаємна відповідальність та адекватність заходів захисту реальним загрозам енергетичній безпеці;
- пріоритет договірних (мирних) засобів у розв'язанні конфліктів;
- пріоритет вітчизняних цінностей у енергетичній сфері;
- чітке розмежування повноважень органів державної влади та їх відповідальність при вирішенні завдань захисту національних інтересів у енергетичній сфері.

2. ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ КОНЦЕПЦІЇ

Ціллю розробки Концепції є формування політики захисту національних інтересів у енергетичній сфері на визначений період. **Завданнями** Концепції є визначення головних загроз енергетичній безпеці на сучасному етапі, концептуальне формування засад і основних напрямів діяльності державних інституцій та інших суб'єктів, спрямованих на забезпечення енергетичної безпеки країни.

3. ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ЕНЕРГЕТИЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Загальний стан енергетичної безпеки в Україні характеризується значною кількістю загроз підвищеного рівня, які перманентно існують у різних сферах, починаючи від зовнішніх відносин з постачальниками енергоносіїв, в першу чергу з Росією, і закінчуючи внутрішніми відносинами: проблемами розвитку енергетичного сектору і енергетичних ринків, проблемами управління та регулювання, підвищення рівня енергетичної ефективності, охорони довкілля і технічної безпеки енергетичних об'єктів та ін..

До основних загроз енергетичній безпеці, існуючих на сучасному етапі, відносяться наступні:

Зберігається значна енергетична залежність країни через дію таких факторів:

- відсутність системності у взаєминах з постачальниками енергоресурсів, не забезпечення прозорості, зрозумілості та взаємності у відносинах не дозволяє забезпечити стабільність та передбачуваність у постачанні імпортованих в Україну енергоносіїв та ефективність використання її транзитних можливостей;
- недостатні темпи впровадження положень Європейського законодавства щодо гармонізації правової, нормативної та технічної бази з питань електроенергетики, природного газу та охорони довкілля стримують процес приєднання України до Європейського Енергетичного Простору;
- монопольна залежність від імпорту та низькі темпи нарощування видобутку власних енергоносіїв, відсутність достатніх запасів і резервів паливно-енергетичних ресурсів спричиняє можливість використання енергетичного фактору для тиску на керівництво держави з боку Росії;
- невирішеність питань диверсифікації постачання в Україну нафти, природного газу, ядерного палива, зокрема, реалізації проектного напрямку транспортування нафти нафтопроводною системою «Одеса-Броди» не дозволяє зменшити рівень енергетичної залежності країни;
- невизначеність з реалізацією Брюссельських домовленостей між Україною і ЄС щодо модернізації газотранспортної системи країни викликає загрозу зниження у майбутньому надійності транзиту природного газу до європейських країн;
- підписаний у 2009 році газовий контракт між «Нафтогазом України» та «Газпромом» РФ створив суттєві ризики для країни, зокрема, в частині обов'язкових обсягів купівлі газу, базової ціни, умов оплати, закріпив низький транзитний тариф на транспортування та створив додаткові можливості для тиску з боку Росії;
- орієнтація практично на одного постачальника ядерних енергетичних блоків у майбутньому будівництві АЕС та у постачанні ядерного палива на найближчу перспективу не дає можливості зменшувати рівень енергетичної залежності країни.

Не досягнуто належного рівня безпеки, надійності та ефективності енергозабезпечення економіки і населення:

- зношеність та технологічна відсталість основних фондів енергетики і занадто низькі темпи їх оновлення є загрозою надійному та безпечному функціонуванню енергетичних об'єктів, мереж і систем, в тому числі і об'єднаної енергетичної системи України;

- надмірна енергоємність та незначні темпи її зниження не дозволяють підвищувати конкурентоспроможність економіки, знижувати енергетичну залежність країни;
- недосконала нормативно-законодавча база створює додаткові труднощі у вирішенні проблем енергетичної сфери, наслідками цього є те, що правила для інвесторів залишаються складними та непрозорими, не діють стимули для впровадження енергетичної ефективності та розвитку нетрадиційної і відновлюваної енергетики та ін.;
- непрозорість відносин у енергетичній сфері дає можливість для процвітання корупції, що створює додаткові перешкоди для ефективної енергетичної політики;
- відсутність належного результату реформування галузей паливно-енергетичного комплексу та реформ енергетичних ринків, які не були доведені до кінця через непослідовність та безсистемність;
- неефективне державне управління: відсутність системності, міжгалузевої координації, прозорості, у співпраці з інвесторами, неринкові механізми формування цін, зростання бюджетних витрат, особливо у вугільній галузі, надмірний політичний вплив створюють загрозу дестабілізації роботи енергетичної галузі;
- відсутність надійного інформаційного забезпечення в енергетичній сфері, в першу чергу, єдиного енергетичного балансу та моніторингу його показників, не дозволяє проводити якісний аналіз ситуації в цій сфері та приймати ефективні рішення.

Залишається значним шкідливий вплив на довкілля від функціонування енергетичних об'єктів:

- незадовільні темпи модернізації енергетичних об'єктів, в першу чергу ТЕС, повільне впровадження альтернативної енергетики, низька якість моторного палива не дають можливості суттєво знизити рівень шкідливого впливу на довкілля;
- наслідки вуглевидобування та незадовільний стан реабілітації природного середовища у шахтарських регіонах призводять до деградації цих регіонів після закриття шахт;
- незадовільний стан поводження з відходами виробництва енергії, особливо поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом, вирішенням питання перетворення об'єкту «Укриття» у екологічно безпечну систему створюють додаткові загрози забруднення довкілля.

Існують суттєві загрози соціальній стабільності в країні, пов'язані із енергетичною сферою:

- порушення прав населення як споживачів енергоресурсів щодо надійності і якості енергопостачання, невідповідність між існуючими тарифами та платоспроможністю більшої частини населення країни ведуть до соціального спротиву населення (неплатежів і т. і.);
- зростання рівня безробіття, невивплата заробітної плати, підвищений рівень травматизму, особливо у вугільній галузі призводять до виникнення актів соціального протесту і порушення нормальної роботи енергетичного сектору економіки країни.

4. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ТА КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Політика захисту національних інтересів у енергетичній сфері має бути орієнтована не лише на зменшення рівнів загроз енергетичній безпеці, або ліквідації цих загроз, але і на їх попередження, а також підвищення стійкості соціально-економічної системи (як об'єкту енергетичної безпеки) до дії дестабілізуючих факторів.

4.1. Зниження рівня енергетичної залежності

Головною загрозою енергетичній безпеці є практично монополярна залежність від постачання з Росії природного газу, нафти, ядерного палива. Для зменшення можливості політичного тиску з боку цього енергетичного монополіста, необхідно, щоб політика влади у цьому напрямі була послідовною, прозорою, заснованою на європейських принципах.

Кроками на цьому шляху повинні стати приєднання України до Європейського Енергетичного Простору та активні дії у рамках вже існуючих міжнародних, європейських і регіональних об'єднань, зокрема, виконання Україною взятих на себе зобов'язань. Це дозволить Україні зміцнити свої позиції у європейській системі забезпечення енергетичної безпеки і збільшити свої можливості у відстоюванні своїх інтересів при взаємодії з постачальниками енергетичних ресурсів.

Необхідно провести суттєві зміни у своїй внутрішній політиці. Це, в першу чергу, стосується створення умов для заміщення енергетичного імпорту власними енергетичними ресурсами, як традиційними, так і нетрадиційними, включаючи відновлювані джерела енергії, а також зменшення споживання енергетичних ресурсів на одиницю валового внутрішнього продукту, що також повинно стати завданням політики енергетичної безпеки на найближчий період.

Пріоритетними напрямками політики щодо зниження рівня енергетичної залежності є наступні:

- побудова відносин з постачальниками енергетичних ресурсів на основі рівних підходів і рівного права, відстоювання принципів прозорості та зрозумілості при формуванні цін і тарифів. Створення умов для приєднання України до Договору про Енергетичне Співтовариство та до угоди про енергетичну асоціацію;
- здійснення більш активної «енергетичної дипломатії» з метою забезпечення реалізації міжнародних енергетичних проектів диверсифікації джерел зовнішнього постачання енергоносіїв, зокрема, реалізації Євро-Азійського нафтотранспортного коридору, забезпечення постачання в Україну зрідженого природного газу, забезпечення підтримки тих міжнародних проектів, які дозволять збільшити обсяги транзиту газу та нафти через територію України;
- забезпечення надійності транзиту природного газу та нафти територією України. Реалізація домовленостей щодо модернізації газотранспортної системи досягнутих на Міжнародній конференції Україна-ЄС в Брюсселі 23 березня 2009 року;
- внесення змін в існуючий контракт щодо постачання природного газу в Україну між «Нафтогазом України» та «Газпромом» РФ в частині обов'язкових обсягів постачання та цінової політики;
- повноцінне приєднання української ОЕС до європейської енергосистеми USTE та збільшення експорту електроенергії;
- активізація участі України у розробці за кордоном родовищ нафти і газу та будівництві інфраструктури видобутку та транспортування енергоносіїв;
- оптимізація структури споживання енергоносіїв, за рахунок збільшення обсягів використання власних ресурсів (кам'яного вугілля, нафти, природного газу, природного урану), збільшення видобутку яких здійснити шляхом реалізації заходів щодо залучення інвестицій, спрощення дозвільних процедур, ліквідації цінових диспропорцій, зниження податкового навантаження на видобувні компанії;
- реалізація проектів щодо залучення до паливно-енергетичного балансу покладів бурого вугілля, метану вугільних родовищ, торфу, економічно виправданих локальних запасів нафти та газу, енергії малих річок, нетрадиційних і відновлювальних джерел енергії, забезпечення першочергового використання вторинних енергетичних ресурсів, відходів виробництва та життєдіяльності населення (пального із відходів вуглевиробництва, скидних газів коксохімічних виробництв та ін.);
- створення системи наповнення та управління національним стратегічним резервом паливно-енергетичних ресурсів та забезпечення необхідного рівня

державних стратегічних запасів нафти (нафтопродуктів), природного газу, ядерного палива (концентрату природного урану) та вугілля;

– забезпечення пріоритету національних інтересів при укладанні з Росією договору щодо взаємодії у сфері постачання в Україну ядерного палива та при виборі постачальників ядерних реакторів для нового будівництва.

4.2. Збільшення рівня надійності та ефективності енергозабезпечення економіки і населення

Загальний рівень забезпечення енергетичної безпеки на даний час значною мірою обумовлюється недосконалістю її внутрішньої політики, зокрема щодо забезпечення енергетичних потреб економіки та населення, його надійності, безпеки, економічної прийнятності, прозорості відносин та ін.

Серед головних завдань на цьому напрямі повинні стати: створення сприятливого середовища для залучення інвестицій в енергетичний сектор та у проекти з енергетичної ефективності, проведення реформування енергетичних ринків, удосконалення системи державного управління та регулювання на основі впровадження прозорих і зрозумілих правил та підвищення відповідальності щодо виконання законодавчих та нормативних актів, в першу чергу з боку державних органів.

Пріоритетними напрямками політики збільшення рівня надійності та ефективності енергозабезпечення економіки і населення є наступні:

– створення сприятливих умов для більш інтенсивного оновлення основних фондів енергетики, зокрема, комунальної теплоенергетики та систем теплопостачання, в тому числі оздоровлення фінансового стану енергетичних компаній, залучення кредитних ресурсів, та залучення стратегічних інвесторів;

– формування ефективної інфраструктури енергетичних ринків, підвищення рівня саморегулювання, забезпечення конкурентності, прозорості, своєчасних розрахунків, впровадження механізмів страхування ризиків;

– удосконалення системи державного регулювання діяльності суб'єктів енергетичних ринків, у тому числі механізмів контролю за діяльністю природних монополій, механізмів ціно- та тарифоутворення, скасування перехресного субсидювання за умов забезпечення належного соціального захисту вразливих категорій споживачів шляхом впровадження ефективної системи монетарної адресної допомоги;

– стабілізація фінансового стану національної акціонерної компанії „Нафтогаз України” шляхом здійснення таких заходів: погашення

заборгованості за спожиті енергоресурси;; надання відстрочення сплати податкових зобов'язань, підвищення цін для населення, тарифів на транспортування, розподіл та постачання до рівня економічно обґрунтованих витрат підприємств із газопостачання та газифікації та інших заходів;

– підвищення ефективності державного управління вугільною галуззю, зокрема, через системні заходи з реструктуризації вугільної промисловості, реформування відносин у вугільній галузі, лібералізацію ринку вугілля. Для цього розробити законопроекти щодо засад функціонування ринку вугілля, особливостей приватизації та залучення недержавних інвестицій, ліквідації неефективних підприємств з врахуванням соціальних і екологічних наслідків, утилізацію метану вугільних родовищ;

– створення стабільних, передбачуваних та прозорих умов залучення інвестицій у енергетику і енергозбереження через удосконалення законодавства з урахуванням міжнародних стандартів (створення умов для інвестиційної активності, професійна організація підтримки інвесторів, встановлення на законодавчому рівні системи гарантій і стимулів, забезпечення захисту інвестицій на довготривалій термін, сприяння залученню інвестицій на міждержавному рівні);

– забезпечення реалізації національних інтересів у сфері приватизації енергетичних об'єктів, зокрема, забезпечення приватизації стратегічних об'єктів енергетики тільки відповідно до затверджених програм розвитку паливно-енергетичної галузі, на засадах публічності і прозорості; використання коштів від приватизації переважно для розвитку, забезпечення належного контролю виконання умов приватизації та законодавства;

– створення системи механізмів державного регулювання, контролю та стимулювання ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів у всіх сферах народного господарства, зокрема, встановлення ринкових правил ціноутворення, запровадження заходів пільгового кредитування та оподаткування, енергетичного аудиту, створення державної системи моніторингу показників енергоефективності, поширення інформації та популяризація заходів з енергоефективності;

– розробка та реалізація скоординованої політики науково-технологічного розвитку в енергетичному секторі, в першу чергу, у сфері енергоефективності та відновлюваної енергетики, впровадження механізмів підтримки вітчизняних розробок та забезпечення їх комерціалізації і поширення на ринку;

– створення інформаційної бази даних енергетичної статистики, формування єдиного енергетичного балансу країни та забезпечення моніторингу його показників з урахуванням досвіду європейських країн та Міжнародного Енергетичного Агентства: точні енергетичні статистичні дані та обґрунтовані енергетичні прогнози повинні стати основою для розробки ефективної енергетичної політики.

4.3. Зниження шкідливого впливу на довкілля від функціонування енергетичних об'єктів

Безпека середовища життєдіяльності населення та можливість антропогенного впливу на зміну клімату на сьогодні є однією із найбільш важливих проблем людства, в тому числі і України. Виробництво палива та енергії вносить найбільший внесок у забруднення довкілля, тому зменшення цього внеску повинно стати повсякденною турботою влади і важливим елементом політики забезпечення енергетичної безпеки країни. Серед головних завдань на цьому шляху є: підвищення безпеки, стійкості і живучості енергетичних об'єктів, запобігання екологічним катастрофам, зменшення шкідливих викидів ТЕС, реабілітація навколишнього середовища у регіонах вуглевидобутку, підвищення рівня безпеки ядерної енергетики, зменшення кількості і шкідливості викидів автомобільного транспорту, поступова заміна традиційних енергетичних виробництв відновлюваними джерелами енергії та ін..

Пріоритетними напрямками політики зниження шкідливого впливу на довкілля є наступні:

- вирішення проблем ядерної та радіаційної безпеки, зокрема, забезпечення своєчасного виконання програм з безпеки ядерних реакторів, продовження їх термінів експлуатації та будівництва нових реакторів; залучення України до розроблення та впровадження ядерних реакторів нового покоління з необхідним рівнем внутрішньої безпеки; будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива, перетворення об'єкту „Укриття” в екологічно безпечну систему; створення елементів власного ядерного паливного циклу, тощо;
- підвищення якості вугільного палива, оновлення енергоблоків ТЕС з використанням сучасних технологій, застосування нових засобів очищення відходів;
- здійснення низки заходів щодо реабілітації екосистем у районах вуглевидобутку, які включають: утилізацію шахтного метану, переробку відходів вуглевидобутку і вуглезбагачення, відновлення водного балансу, реабілітація земельних ресурсів, попередження зсувів ґрунту над закритими шахтними виробками, тощо;
- підвищення якості моторного палива до нових європейських стандартів, введення потужностей вторинної переробки нафти на вітчизняних НПЗ, впровадження нових технологій переробки нафти;
- здійснення реальних заходів щодо активізації впровадження нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії, які включають заходи стимулювання, створення сприятливих умов для інвестицій та ін..

4.4. Зменшення загроз соціальної стабільності, пов'язаних із енергетичною сферою

Створення ефективної системи соціального захисту людини, охорони та відновлення її фізичного здоров'я є одним із важливих завдань політики національної безпеки, передбачених законодавством України. Забезпечення енергетичних потреб людини, захист прав працівників енергетичного сектору є складовими цієї політики. Серед головних її завдань є створення системи надійного та економічно доступного постачання населенню палива і енергії, а також створення умов для безпечної і економічно привабливої діяльності працівників енергетичної галузі та їх зайнятості.

Пріоритетними напрямками політики зменшення загроз соціальної стабільності є наступні:

- поліпшення надійності та якості енергопостачання населення, оптимізація і стабілізація тарифів на енергоресурси для населення та нормативно-законодавче забезпечення захисту прав та інтересів споживачів ПЕР;
- утворення і збереження робочих місць у галузях ПЕК шляхом реформування системи зайнятості, погашення заборгованості по заробітній платі, реалізація положень Закону України « Про підвищення престижності шахтарської праці»;
- підвищення безпеки праці у паливно-енергетичній галузі, запобігання виробничому травматизму та зниження рівня шкідливого впливу виробництва на здоров'я працівників.

5. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Для формування збалансованої державної політики енергетичної безпеки та проведення комплексу відповідних узгоджених між різними структурами влади і суспільством заходів створюється система забезпечення енергетичної безпеки України, якою є сукупність державних структур і недержавних організацій – суб'єктів енергетичної безпеки, а також відповідна система законодавчих актів і нормативних документів. **Основними функціями** цієї системи є:

- створення і оновлення нормативно- правової бази забезпечення енергетичної безпеки ;
- створення організаційної структури та визначення порядку проведення заходів щодо забезпечення енергетичної безпеки;
- створення системи моніторингу, порядку збору та підготовки інформації для прийняття рішень у сфері енергетичної безпеки;
- визначення національних інтересів у енергетичній сфері;

- визначення загроз енергетичній безпеці на поточний період та на перспективу;
- оцінка рівня енергетичної безпеки (поточного, прогнозного);
- визначення цілей, задач та стратегічних напрямів забезпечення енергетичної безпеки на різні періоди часу;
- розробка та реалізація заходів щодо підвищення рівня енергетичної безпеки та попередження виникнення нових загроз;
- оцінка результатів реалізації заходів;
- участь у міжнародних системах забезпечення енергетичної безпеки.

Діяльність суб'єктів енергетичної безпеки щодо її забезпечення та попередження загроз проводиться в рамках існуючих законів та нормативно-правових актів, основу яких складають Конституція України, Закони України « Про основи національної безпеки України», « Про заходи спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу», «Про нафту і газ», «Про електроенергетику», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про охорону навколишнього середовища», «Про поведження з радіоактивними відходами», «Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки», «Про трубопровідний транспорт», «Про теплопостачання», «Про енергозбереження», «Про природні монополії», інші закони України, « Стратегія національної безпеки України» (затверджена Указом Президента України від 12.02.2007р.№105/2007), « Енергетична стратегія України на період до 2030 року та подальшу перспективу», « Основні напрями державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки» (схвалені Указом Президента України від 27.12.2005р.№1868/2005, рішення Ради національної безпеки і оборони: від 15.06.2007р.« Про стан реалізації заходів щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему», від 01.02.2008р. «Про заходи щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» та ситуації на ринку природного газу», від 01.02.2008р. «Про безпеку ядерної енергетики держави», від 30.05.2008р. «Про стан реалізації державної політики щодо забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів», від 30.05.2008р. «Про стан і перспективи розвитку вугільної промисловості та невідкладні заходи щодо підвищення безпеки праці в цій галузі», від 28.07.2008р. «Про невідкладні заходи щодо забезпечення роботи нафтопроводу «Одеса-Броди» за проектним напрямом», від 10.02.2009р. «Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки України», від 05.06.2009р. «Про розвиток ринків паливно-енергетичних ресурсів в рамках реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року», а також визнані Україною міжнародні договори та угоди.

Головним державним органом, відповідальним за координацію і контроль діяльності суб'єктів енергетичної безпеки щодо оцінки і

забезпечення її необхідного рівня є Рада національної безпеки і оборони України.

6.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ

Реалізація Концепції має забезпечити істотне підвищення ефективності державної політики у сфері енергетичної безпеки, сприяти закріпленню позиції України в європейській системі енергетичної безпеки, зниженню рівня її енергетичної залежності, підвищенню рівня надійності, ефективності та безпеки енергопостачання економіки і населення, зменшити ризики технічних аварій на об'єктах енергетики і забруднення навколишнього середовища та знизити ризики порушення соціальної стабільності в країні.